

DECIZIE

21 martie 2018

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit
al Curții Supreme de Justiție

în componența:

Președintele ședinței, judecătorul
Judecători

Tatiana Vieru,
Iuliana Oprea, Maria Ghervas
Luiza Gafton, Ion Druță

examinând recursul declarat de către lichidatorul Societății cu răspundere limitată „Damasancrist”, Rusu Petru,

în cauza civilă la cererea introductivă depusă de Societatea cu răspundere limitată „Damasancrist” cu privire la intentarea procesului de insolabilitate față de sine,

la cererea depusă de lichidatorul Societății cu răspundere limitată „Damasancrist”, Rusu Petru, împotriva Societății cu răspundere limitată „Fidel-Agro”, intervenient accesoriu Banca comercială „Victoriabank” Societate pe acțiuni privind declararea nulității tranzacției de vânzare-cumpărare a mijlocului de transport și restituirea bunului,

împotriva hotărârii Curții de Apel Bălți din 24 noiembrie 2017, prin care s-a respins cererea de chemare în judecată depusă de lichidatorul Societății cu răspundere limitată „Damasancrist”, Rusu Petru împotriva Societății cu răspundere limitată „Fidel-Agro”, intervenient accesoriu Banca comercială „Victoriabank” Societate pe acțiuni privind declararea nulității tranzacției de vânzare-cumpărare a mijlocului de transport,

c o n s t a t ă :

La 28 septembrie 2009 debitorul SRL „Damasancrist” a depus cerere introductivă cu privire la intentarea procesului de insolabilitate față de sine.

Prin încheierea Curții de Apel Economice din 05 octombrie 2009 cererea introductivă formulată de SRL „Damasancrist” a fost admisă spre examinare, fiind aplicabile măsurile de asigurare. În calitate de administrator provizoriu a fost desemnat Cernei Vadim.

Prin hotărârea Curții de Apel Economice din 22 decembrie 2009, a fost intentat procesul de insolabilitate față de SRL „Damasancrist”, în calitate de administrator al procesului de insolabilitate fiind numit Chistruga Valeriu.

Prin hotărârea Curții de Apel Bălți din 16 mai 2014, s-a aprobat raportul final și bilanțul de lichidare înaintat de administratorul procesului de insolabilitate Chistruga Valeriu și s-a dispus încetarea procesului de insolabilitate intentat față de SRL „Damasancrist”.

La 24 iulie 2015 lichidatorul SRL „Damasancrist” Chistruga Valeriu, a solicitat demisia din funcția de lichidator.

Prin încheierea Curții de Apel Bălți din 28 octombrie 2015 s-a admis cererea de

demisie a lichidatorului Chistruga Valeriu, iar în locul acestuia fiind desemnat Petru Rusu.

La 21 octombrie 2016 lichidatorul SRL „Damasancrist”, Petru Rusu a înaintat în instanța de insolvență a Curții de Apel Bălți cerere de validare a popririi în privința terțului poprit SRL „Fidel Agro”.

În motivarea acțiunii a indicat că în urma cercetărilor s-a stabilit, că SRL „Damasancrist” a vândut bunul gajat - tractorul, model MTZ 82.1, anul producerii 2004, numărul xxxxxxxx, numărul motorului xxxxxx, numărul șasiului xxxxxxxx, culoarea albastru, serie XXX, nr. de înmatriculare xxx, la valoarea de gaj în sumă de 70 000 lei conform contractului de gaj nr. 04/08 din 04 februarie 2008, înregistrat în Registrul gajului bunurilor mobile cu nr. 100121 la dala de 06 februarie 2008, fără acordul expres al creditorului gajist BC „Victoriabank” SA către SRL „Fidel Agro”, fapt confirmat prin factura fiscală SU 1051201 din 13 mai 2008.

Informația cu privire la gajarea bunului a fost înregistrată și la Inspectoratul de Stat pentru Supravegherea Tehnică (Intehagro) or. Edineț la 06 februarie 2008.

Relevă că în adresa SRL „Fidel Agro” a fost expediată somația nr. 10/10-2016 din 10 octombrie 2016 cu privire la înființarea popririi.

Menționează că la somația respectivă nu a primit nici un răspuns.

Astfel, lichidatorul SRL „Damasancrist”, Petru Rusu solicită validarea popririi înființate în privința SRL „Fidel Agro” potrivit tabelului de validare a creanței poprite și anume: tractorul, model MTZ 82.1, anul producerii 2004, numărul xxxxxxxx, numărul motorului xxxxxx, numărul șasiului xxxxxxxx, culoarea albastru, serie XXX, nr. de înmatriculare xxx, la valoarea de gaj în sumă de 70 000 lei.

La 14 decembrie 2016 SRL „Fidel Agro” a depus referință la cererea de validare a popririi înaintată de lichidatorul SRL „Damasancrist”, Petru Rusu, solicitând respingerea acesteia. Menționează că SRL „Fidel Agro” a devenit proprietarul mijlocului de transport, pentru care a achitat suma de 65 430 lei, conform facturii fiscale nr. SU 1051201 din 13 mai 2008 și bonului de plată nr. 30 din aceeași dată. Menționează că SRL „Fidel Agro”, devenind proprietar și posesor de bună credință a mijlocului de transport în cauză l-a pus în gaj la BC „Moldova-Agroindbank”, conform contractului de gaj 23 decembrie 2009 și ulterior din 26 aprilie 2013, în urma căruia s-a constatat că bunul dat nu a fost în gaj și era liber de orice restricție.

La 30 decembrie 2016 lichidatorul SRL „Damasancrist”, Rusu Petru, a depus o cerere suplimentară la cererea de validare a popririi, indicând în calitate de intervenient accesoriu BC „Victoriabank” SA, prin care a solicitat anularea tranzacției de vânzare-cumpărare încheiate între SRL „Damasancrist” și SRL „Fidel Agro” în baza facturii fiscale SU 1051201 din 13 mai 2008, cu transmiterea de la SRL „Fidel Agro” în masa debitoare a SRL „Damasancrist” a bunului gajat în favoarea BC „Victoriabank” SA conform contractului de gaj nr. 04/08 din 04 februarie 2008, după cum urmează: tractorul, model MTZ 82.1, anul producerii 2004, numărul xxxxxxxx, numărul motorului xxxxxx, numărul șasiului xxxxxxxx, culoarea albastru, serie XXX, nr. de înmatriculare xxx.

În cadrul ședinței de judecată din 07 aprilie 2017 lichidatorul SRL „Damasancrist”, Rusu Petru a depus o cerere cu privire la concretizarea obiectului și temeiului acțiunii, prin care a renunțat la capătul de cerere privind validarea popririi.

Prin încheierea Curții de Apel Bălți din 07 aprilie 2017 s-a admis renunțarea lichidatorului SRL „Damasancrist”, Rusu Petru de la acțiunea înaintată împotriva terțului poprit SRL „Fidel Agro” privind validarea popririi și s-a încetat procesul la cererea

lichidatorului SRL „Damasancrist”, Rusu Petru, înaintată împotriva terțului poprit SRL „Fidel Agro” cu privire la validarea popririi.

În ședința de judecată din 26 aprilie 2017 SRL „Fidel Agro” a înaintat o acțiune reconvențională împotriva SRL „Damasancrist”, solicitând respingerea acțiunii civile a lichidatorului SRL „Damasancrist”, Rusu Petru, privind nulitatea actului juridic și radierea dreptului de proprietate a SRL „Fidel Agro” asupra tractorului model MTZ 82.1, anul producerii 2004, numărul xxxxxxxx, numărul motorului xxxxxx, numărul șasiului xxxxxxxx, culoarea albastru, serie XXX, nr. de înmatriculare xxx, admiterea acțiunii reconvenționale înaintate de SRL „Fidel Agro” privind dreptul de retenție și dreptul dobânditorului de bună-credință, recunoașterea dreptului de retenție a SRL „Fidel Agro” asupra tractorului model MTZ 82.1, anul producerii 2004, numărul xxxxxxxx, numărul motorului xxxxxx, numărul șasiului xxxxxxxx, culoarea albastru, serie XXX, nr. de înmatriculare xxx, recunoașterea SRL „Fidel Agro” în calitate de dobânditor de bună-credință, declararea nulității absolute a contractului de gaj încheiat între SRL „Damasancrist” și BC „Victoriabank” SA.

Prin încheierea Curții de Apel Bălți din 26 aprilie 2017, s-a refuzat în primirea acțiunii reconvenționale înaintate de avocata Procopciuc Angela în interesele SRL „Fidel Agro”.

Prin hotărârea Curții de Apel Bălți din 24 noiembrie 2017, cererea de chemarea în judecată depusă de lichidatorul SRL „Damasancrist”, Rusu Petru, împotriva SRL „Fidel-Agro”, intervenient accesoriu BC „Victoriabank” SA cu privire la declararea nulității tranzacției de vânzare-cumpărare a mijlocului de transport, s-a respins ca fiind neîntemeiată.

Nefiind de acord cu hotărârea menționată, la 08 decembrie 2017, în termenul prevăzut de lege, lichidatorul SRL „Damasancrist”, Rusu Petru, a declarat recurs, completându-l la 25 ianuarie 2018, 06 februarie 2018 și la 16 martie 2018, solicitând casarea hotărârii contestate, cu pronunțarea unei noi hotărâri de admitere a cererii de chemare în judecată depuse de lichidatorul SRL „Damasancrist”, Rusu Petru, împotriva SRL „Fidel-Agro”, intervenient accesoriu BC „Victoriabank” SA privind declararea nulității tranzacției de vânzare-cumpărare a mijlocului de transport.

În motivarea recursului, recurentul a indicat că hotărârea contestată este ilegală și neîntemeiată. Menționează recurentul soluția instanței de insolvabilitate contravine circumstanțelor cauzei. Astfel, relevă că concluzia instanței de insolvabilitate precum că contractul de gaj a fost încheiat cu SRL „Damasancrist” și filiala Edineț a BC „Victoriabank” SA ar fi nevalabil, având în vedere că filiala nu este persoană juridică și nu dispune de capacitate de exercițiu, este una lipsită de suport juridic.

La fel, relevă recurentul că instanța de insolvabilitate nu a ținut cont de prevederile art. 477 alin. (3) Cod civil, potrivit cărora, înstrăinarea bunului gajat de către debitorul gajist, poate avea loc doar cu acordul creditorului gajist. La fel, a menționat că actele de dispoziție efectuate cu încălcarea obligației respective, sunt lovite de nulitate absolută.

La 21 februarie 2018 SRL „Fidel Agro” a depus referință pe marginea recursului declarat de lichidatorul SRL „Damasancrist”, Rusu Petru, completată la 20.03.2018, solicitând respingerea acestuia.

La 26 februarie 2018, BC „Victoriabank” SA a depus referință pe marginea recursului declarat de lichidatorul SRL „Damasancrist”, Rusu Petru, solicitând admiterea acestuia.

Examinând argumentele invocate în cererea de recurs în raport cu materialele cauzei, Colegiul consideră recursul întemeiat, care urmează a fi admis, cu casarea

hotărârii contestate reieșind din următoarele considerente:

Conform art. 1 alin. (4) din Legea insolvenței, „*Procesul de insolvență se desfășoară în conformitate cu prevederile Codului de procedură civilă și cu cele ale prezentei legi*”.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. b) CPC, „*Instanța, după ce judecă recursul, este în drept să admită recursul și să caseze integral sau parțial decizia instanței de apel și hotărîrea primei instanțe, pronunțînd o nouă hotărîre*”.

Conform art. 104 lit. a) din Legea insolvenței, „*Pe tot parcursul perioadei de observație, al procedurii de insolvență, al procedurii falimentului și/sau al procedurii de restructurare, administratorul/ lichidatorul poate introduce în instanța de insolvență acțiuni în vederea anulării următoarelor acte juridice dacă ele afectează bunurile debitorului: orice act juridic fictiv sau fraudulos încheiat de debitor în ultimii 3 ani precedenți intentării procedurii de insolvență, care a afectat drepturile creditorilor*”

Deși Legea insolvenței nu prevede expres o definiție a actului juridic fraudulos, Colegiul menționează că aceasta urmează a fi dedusă din prevederile art. 104-105 din Legea insolvenței. Astfel, prin act juridic fraudulos urmează a fi înțeles acel act juridic, care are ca obiect bunurile debitorului și care a fost încheiat de debitorul insolvent în dauna intereselor creditorilor.

Colegiul reține că, drept argument în susținerea pretențiilor cu privire la anularea tranzacției de vânzare-cumpărare încheiate între SRL „Damasancrist” și SRL „Fidel Agro” în baza facturii fiscale SU 1051201 din 13 mai 2008, cu transmiterea de la SRL „Fidel Agro” în masa debitoare a SRL „Damasancrist” a bunului gajat în favoarea BC „Victoriabank” SA conform contractului de gaj nr. 04/08 din 04 februarie 2008, lichidatorul SRL „Damasancrist”, Rusu Petru a indicat că bunul gajat în favoarea BC „Victoriabank” SA, a fost înstrăinat contrar prevederilor legale. În acest sens, fiind invocate prevederile legale cu privire la nulitatea absolută a actului juridic.

Din materialele dosarului rezultă că în temeiul facturii fiscale SU 1051201 din 13 mai 2008 (f.d. 28 vol. I), SRL „Damasancrist” a vândut SRL „Fidel-Agro” tractorul, model MTZ 82.1, anul producerii 2004, numărul xxxxxxxx, numărul motorului xxxxxx, numărul șasiului xxxxxxxx, culoarea albastru, serie XXX, nr. de înmatriculare xxx.

Totodată, Colegiul reține că la momentul încheierii tranzacției de vânzare-cumpărare, bunul respectiv a fost gajat în temeiul contractului de gaj din 04 februarie 2008, încheiat între SRL „Damasancrist” și BC „Victoriabank” SA, care a fost înregistrat în Registrul garanțiilor reale mobiliare (Registrul gajului bunurilor mobile) (f.d. 76-78 vol. I). Conform pct. 3.2.1) din contractul de gaj din 04 februarie 2008, SRL „Damasancrist” „*s-a obligat să nu efectueze fără acordul scris al creditorului gajist oricare acte de dispoziție cu bunul gajat, inclusiv să nu-l greveze cu titlu de gaj, să nu-l transmită cu titlu oneros sau gratuit altor persoane fizice sau juridice până la expirarea termenului de valabilitate al prezentului contract*”.

Conform art. 477 alin. (3) Cod civil, „*Debitorul gajist nu este în drept să înstrăineze bunurile gajate, cu excepția cazurilor cînd dispune de autorizație în acest sens, eliberată de creditorul gajist (de toți creditorii gajisti în cazul gajului ulterior)*”.

Colegiul reține că norma legală enunțată prescrie debitorului gajist o anumită conduită obligatorie, fiind astfel o normă imperativă a legii.

Astfel, conform art. 220 alin. (1) Cod civil, „*Actul juridic sau clauza care contravine normelor imperative sînt nule dacă legea nu prevede altfel*”.

Avînd în vedere normele legale enunțate, Colegiul menționează că încheierea

tranzacției de vânzare-cumpărare între SRL „Damasancrist” și SRL „Fidel Agro” în baza facturii fiscale SU 1051201 din 13 mai 2008, a avut loc cu încălcarea unei norme imperative a legii, fapt ce atrage nulitatea absolută a actului juridic, iar potrivit principiului *restitutio in integrum* prevăzut la art. 219 alin. (2) Cod civil, părțile urmează a fi repuse în situația anterioară încheierii contractului.

Deși instanța de insolvență a menționat că BC „Victoriabank” SA la momentul încheierii tranzacției de vânzare-cumpărare dintre SRL „Damasancrist” și SRL „Fidel Agro” nu ar fi avut un drept gaj valabil în privința bunului litigios, datorită faptului că contractul de gaj a fost încheiat de filiala băncii, Colegiul reține că argumentul respectiv este unul lipsit de suport juridic.

În acest sens, conform art. 8 alin. (1-2) din Legea nr. 1134 din 02 aprilie 1997 privind societățile pe acțiuni, *„Societatea este în drept să înființeze filiale și reprezentanțe în Republica Moldova în conformitate cu prezenta lege și cu alte acte legislative, iar în străinătate - și în conformitate cu legislația statului străin, dacă acordul internațional la care Republica Moldova este parte nu prevede altfel. Filială a societății este o subdiviziune separată a ei, care este situată în afara sediului societății și poate să îndeplinească toate împuternicirile acesteia, inclusiv cele de reprezentare, sau o parte din ele”*.

La fel, conform art. 8 alin. (5) din Legea privind societățile pe acțiuni *„Filiala și reprezentanța nu sînt persoane juridice și acționează în numele societății în baza regulamentelor aprobate de societate”*.

Având în vedere normele legale enunțate, Colegiul menționează că toate actele juridice (la caz, contractul de gaj) încheiate de către filiale, nu sunt încheiate în nume propriu după cum pretinde instanța de insolvență, ci din numele și interesul BC „Victoriabank” SA.

La fel, Colegiul apreciază critic concluzia instanței de insolvență cu privire la calitatea de dobânditor de bună-credință a SRL „Fidel Agro”.

În acest sens, Colegiul menționează că în cazul dobândirii bunurilor grevate cu gaj, prezumția de bună-credință operează doar în cazurile prevăzute de lege. Astfel, conform art. 486 alin. (3) Cod civil, *„Dobânditor de bună-credință este prezumată persoana care:*

a) dobîndește bunuri grevate cu gaj sub formă de mărfuri care se află în circulație și în proces de prelucrare;

b) dobîndește bunuri grevate cu gaj, a căror vânzare la licitație a fost anunțată în mijloacele de informare în masă, cu excepția bunurilor imobile și a drepturilor asupra bunurilor imobile;

c) dobîndește documente de plată, conosamente, acțiuni, titluri de creanță, valori mobiliare grevate cu gaj”.

Luând în considerare natura bunului dobândit precum și modalitatea prin care acesta a fost dobândit, Colegiul reține că în privința SRL „Fidel Agro” nu operează prezumția de bună-credință, fiind astfel posibilă revendicarea bunului de la dobânditor.

Reieșind din cele expuse mai sus, Colegiul ajunge la concluzia că instanța de insolvență la soluționarea cauzei a aplicat eronat normele de drept material și în consecință, incorect a respins cererea lichidatorului SRL „Damasancrist”, Rusu Petru, împotriva SRL „Fidel-Agro”, intervenient accesoriu BC „Victoriabank” SA privind declararea nulității tranzacției de vânzare-cumpărare a mijlocului de transport și restituirea bunului.

Prin urmare, recursul declarat de lichidatorul SRL „Damasancrist”, Rusu Petru, urmează a fi admis, cu casarea hotărârii Curții de Apel Bălți din 24 noiembrie 2017 și

pronunțarea unei noi hotărâri.

În conformitate cu prevederile art. 445 alin. (1) lit. b) CPC, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție

d e c i d e :

Se admite recursul declarat de lichidatorul Societății cu răspundere limitată „Damasancrist”, Rusu Petru.

Se casează hotărârea Curții de Apel Bălți din 24 noiembrie 2017, adoptată în cauza civilă la cererea introductivă depusă de Societatea cu răspundere limitată „Damasancrist” cu privire la intentarea procesului de insolvență față de sine, la cererea depusă de lichidatorul Societății cu răspundere limitată „Damasancrist”, Rusu Petru, împotriva Societății cu răspundere limitată „Fidel-Agro”, intervenient accesoriu Banca comercială „Victoriabank” Societate pe acțiuni privind declararea nulității tranzacției de vânzare-cumpărare a mijlocului de transport și restituirea bunului.

Se pronunță o hotărâre nouă după cum urmează:

Cererea înaintată de lichidatorul Societății cu răspundere limitată „Damasancrist”, Rusu Petru, împotriva Societății cu răspundere limitată „Fidel-Agro”, intervenient accesoriu Banca comercială „Victoriabank” Societate pe acțiuni cu privire la declararea nulității tranzacției de vânzare-cumpărare a mijlocului de transport și restituirea bunului, se admite.

Se declară nulă tranzacția de vânzare-cumpărare încheiată între Societatea cu răspundere limitată „Damasancrist” și Societatea cu răspundere limitată „Fidel Agro” în baza facturii fiscale SU 1051201 din 13 mai 2008.

Se obligă Societatea cu răspundere limitată „Fidel Agro” să restituie bunul transmis în baza facturii fiscale SU 1051201 din 13 mai 2008 și anume: tractor model MTZ 82.1, anul producerii 2004, numărul xxxxxxxx, numărul motorului xxxxxx, numărul șasiului xxxxxxxx, culoarea albastru, serie XXX, nr. de înmatriculare xxx.

Se obligă Societatea cu răspundere limitată „Damasancrist” în proces de lichidare să restituie Societății cu răspundere limitată „Fidel Agro” suma de 65 430 lei, achitată de Societatea cu răspundere limitată „Fidel Agro” în temeiul facturii fiscale SU 1051201 din 13 mai 2008.

Decizia este irevocabilă.

Președintele ședinței,
judecătorul

Tatiana Vieru

judecătorii

Iuliana Oprea

Maria Ghervas

Luiza Gafton

Ion Druță